

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/46/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119209663
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119209663.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobkyne: D.. Y. J., P.. XX.XX.XXXX, Y. E. XXXX/XX, XXX XX E., právne zastúpenej JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom, so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 37944851, proti žalovaným: 1/ M.. Z. U., P.. XX.XX.XXXX, Y. H. XX, XXX XX E., 2/ Rokus, s.r.o., so sídlom Sabinovská 55, 080 01 Prešov, IČO: 36 471 241, právne zastúpených JUDr. Martinom Staroňom, advokátom, so sídlom Hlavná 89, 080 01 Prešov, IČO: 42083541, o určenie neplatnosti zmluvy a o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne voči rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 7C/21/2019-78 zo dňa 27. januára 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa 22.05.2019 žiadala, aby súd určil, že Zmluva o prevode časti obchodného podielu zo dňa 17.06.2016, na základe ktorej došlo k prevodu obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A., vo výške zodpovedajúcej pomeru splateného peňažného vkladu vo výške 5.890,- eur k hodnote splateného základného imania 6.640,- eur, uzatvorená medzi žalovaným v 1. rade ako prevádzajúcim a žalovaným v 2. rade ako nadobúdateľom, je neplatná a zároveň aby určil, že žalobca a žalovaný v 1. rade sú bezpodielovými spoluvlastníkmi časti obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A.. Žalobu vo veci samej žalobkyňa odôvodnila tým, že o určenie žiada z dôvodu, že žalovanému 1. rade nikdy neudelila súhlas na prevod tejto časti obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A., ktorý ako celok, teda aj v tejto prevedenej časti, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. K zmene zápisu v obchodnom registri v dôsledku prevodu časti obchodného podielu došlo dňom 17.06.2016. Medzi účastníkmi už prebiehali predchádzajúce spory, v ktorých bola žalobkyňa úspešná. Žalovaný ako jej manžel bez jej súhlasu dňom 17.06.2016 časť ich spoločného obchodného podielu v spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A.. previedol na spoločnosť Rokus, s. r. o., ktorá vznikla pred uzatvorením ich manželstva a ktorej jediným spoločníkom a konateľom je žalovaný v 1. rade. Manželstvo so žalovaným uzatvorila dňa 16.06.2001. Spoločnosť Z. Z., H.. Z.. A.. vznikla dňom 03.08.2007. Prevod sa uskutočnil koncom mája a začiatkom júna roku 2016. Manželstvo bolo rozvedené dňom 20.11.2018. Ich bezpodielové vlastníctvo bolo zrušené dňa 25.01.2017 za trvania manželstva, na návrh jej manžela zo dňa 30.05.2016. Žalobkyňa sa listom zo dňa 18.03.2019 dovolala neplatnosti tohto právneho úkonu vo vzťahu k žalovaným.

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“), napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd žalobu žalobkyne z a m i e t a.

II. Náhradu trov konania stranám n e p r i z n á v a.“

3. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa ust. § 40a, § 143, § 145 ods. 1, § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 137 Civilného sporového poriadku, § 114 ods. 1 a § 115 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka.

4. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie skutkovo odôvodnil tým, že žalobkyňa sa touto žalobou domáha určenia neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A.. Na prevod tohto obchodného podielu nikdy nedala súhlas. Zároveň v žalobe uviedla, že prevod sa uskutočnil dňom 17.06.2016 v spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A.. na spoločnosť Rokus, s. r. o. Na prevod tohto obchodného podielu žalovanému v 1. rade nikdy neudelila súhlas. Druhým žalobným petitom sa žalobkyňa domáhala určenia, že obchodný podiel v spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A.. patrí do BSM žalobkyne a žalovaného v 1. rade. Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Prešov súd zistil, že spoločnosť Rokus, s. r. o. je zapísaná vo vložke č. XXXXX a jej jediným spoločníkom a konateľom je žalovaný v 1. rade. Z výpisu z obchodného registra Okresného súdu Prešov rovnako súd zistil, že spoločnosť Z. Z., H.. Z.. A.. je zapísaná vo vložke č. XXXXX/P a jej jediným konateľom a spoločníkom je žalovaný v 1. rade. Listom zo dňa 18.03.2019 sa žalobkyňa dovolala neplatnosti právneho úkonu v súlade s § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k žalovanému v 1. a 2. rade. Mala za to a v súlade s ustanovením § 40a Občianskeho zákonníka sa domáhala neplatnosti zmluvy, ktorou žalovaný v 1. rade previedol na obchodnú spoločnosť Rokus, s. r. o. časť obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z., H.. Z.. A., na ktorý neudelila súhlas. Medzi účastníkmi konania na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 32C/1/2020 prebieha konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. Medzi stranami sporu prebiehali predchádzajúce spory, kde súd rozsudkom č. k. 20C/47/2017-154 zo dňa 23.11.2018 určil, že kúpna zmluva, uzatvorená dňa 17.05.2016 medzi žalovanými v 1. a 2. rade, ktorej vklad bol povolený pod č. J.-XXXX/XXXX, predmetom ktorej bola rekreačná chata súpisné číslo XXX, zapísaná na LV č. XXXX, vedená katastrálnym odborom Okresného úradu J. P. X., je neplatná a zároveň určil, že žalobkyňa je bezpodielovou spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti. Uvedený rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/22/2019-188 zo dňa 16.05.2019. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 14C/238/2016-268 zo dňa 23.05.2018 súd určil, že žalobkyňa je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu o veľkosti 1/2 k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXXXX, okres E., obec E., katastrálne územie E., a to stavby rodinného domu súpisné číslo XXXX stojacej na parcele XXXX a parcely registra W. č. XXXX, zastavané plochy a nádvorcia, o výmere 478 m², ktoré nadobudol žalovaný v 1. rade na základe darovacej zmluvy zo dňa 20.03.2009, ktorej vklad bol povolený pod číslom J.-XXXX/XXXX. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 8Co/124/2018-324 zo dňa 25.03.2019. Rovnako súd rozsudkom Okresného súdu Prešov 8Pc/19/2016-174 zo dňa 14.02.2018 určil, že kúpna zmluva zo dňa 22.06.2016, uzatvorená medzi žalovaným v 1. a 2. rade ako kupujúcim, vklad ktorej bol povolený pod č. J.-XXXX/XXXX, predmetom ktorej bola stavba meštianskeho domu v E., zapísaná na LV č. XXXXX je neplatná a zároveň určil, že žalobkyňa je bezpodielovou spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti. Súd na pojednávaní vypočul žalobkyňu, ktorá uviedla, že pokiaľ ide o založenie spoločnosti Z. Z., podieľala sa na založení tejto spoločnosti Z. Z.. S manželom spoločne vymýšľali meno. Pôvodne, v roku 2007, dali tejto spoločnosti meno Z., H.. Z.. A.. Znamená to R ako Z. a EMI ako ich dcéra, keďže v tom čase mali jednu dcéru. Potom, v roku 2011, si žalovaný v 1. rade zmenil obchodné meno tejto spoločnosti na Z. Z.. Čo sa týka tejto spoločnosti Z. Z., žalobkyňa sa aktívne zúčastňovala na jej podnikateľskej činnosti. Vykonávala tam prácu účtovníčky aj počas materskej dovolenky, spracovávala účtovníctvo, fyzicky sa podieľala aj na účtovných záznamoch. Spoločnosť Z. Z. mala na starosti. Nebola jej spoločníčkou, ale stále to brala tak, že je to ich spoločná obchodná spoločnosť. Žalovaný v 1. rade na pojednávaní súdu uviedol, že manželstvo so žalobkyňou uzatvoril dňa 16.06.2001. V tom čase už mal založenú spoločnosť Rokus, s. r. o., s tým, že zároveň mal aj svoje vlastné úspory prevyšujúce sumu 100.000,- eur. Bol jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti Rokus, s. r. o., ktorá sa venovala tlačiarenskej a reklamnej činnosti. V roku 2007 založil spoločnosť Z. Z., H.. Z.. A.. Mal za to, že je lepšie mať dve obchodné spoločnosti titulom rozloženia rizika. Spoločnosť Rokus sa venovala naďalej svojej obchodnej činnosti, ktorú spomínal. Spoločnosť Z. Z. bola založená za tým účelom, aby previedol na ňu nehnuteľnosť - budovu, ktorú mal vo svojom výlučnom vlastníctve pred uzatvorením manželstva. Následne chcel túto budovu prenajímať dvom firmám. Táto budova, ktorá bola prevedená na spoločnosť Z. Z., H.. Z.. A., stavebné povolenie bolo vydané v roku 1997/98 a posledná finálna kolaudácia tejto nehnuteľnosti

bola vykonaná v roku 1999. Zdôraznil, že táto nehnuteľnosť bola v jeho výlučnom vlastníctve pred uzatvorením manželstva. V roku 2007 bola žalobkyňa na materskej dovolenke, syn Róbert sa narodil 11. marca 2008. Žalobkyňa mala rizikové tehotenstvo, a preto už pred touto dobou v roku 2007 bola na materskej dovolenke. Za obdobie rokov 2004 až 2007 pracovala v agentúre regionálneho rozvoja. Nie je pravda, že vystavovala faktúry a pracovala pre spoločnosť Z. Z.. Túto prácu vykonával on. Žalobkyňa voči tomu nenamietala. V roku 2007 tak, ako spomínal, pri založení spoločnosti Z. Z., H. Z. A., túto prácu vykonával on. Žalobkyňa voči tomu nenamietala. V roku 2007, tak ako spomínal, pri založení spoločnosti Z. Z., H. Z. A., prevádzal nehnuteľnosť v jeho výlučnom vlastníctve do majetku spoločnosti Z. Z.. V tom čase to konzultoval so svojim vtedajším právnikom, ako aj s jeho rodičmi. Jeho rodičia mali obavy, avšak on ich ubezpečil, že táto spoločnosť Z. Z. nebude vyvíjať obchodnú podnikateľskú činnosť, ani tento obchodný podiel v tejto spoločnosti Z. Z., H. Z. A., že nepatrí do BSM. Následne došlo k prevodu tejto nehnuteľnosti na spoločnosť Z. Z., H. Z. A.. Založenie tejto spoločnosti realizoval sám, vymyslel meno Z., čo znamená Z. a T.. V obchodnom mene tejto spoločnosti nebolo krstné meno jeho manželky tak, ako popisovala, že vykonávala pre spoločnosť činnosť. Zmluvou o prevode obchodného podielu chcel zvýšiť bonitu spoločnosti Z. Z., aby následne získal úver. Zdôraznil, že majetkom spoločnosti Z. Z. je budova tlačiarňí, ktorá je v jeho výlučnom vlastníctve. Žalobkyňa by v prípade, ak by súd vyhovel žalobe, získala 50 % podiel, čo je jediný dôvod, prečo podala túto žalobu. Zároveň súdu uviedol, že dňa 14.01.2020 podal žalobu o vyporiadanie BSM. Právny zástupca žalobkyne mal za to, že žalobe je v celom rozsahu dôvodné vyhovieť. Žalobkyňa neudelila súhlas žalovanému v 1. rade na prevod obchodného podielu v spoločnosti Z. Z., H. Z. A. na spoločnosť Rokus, s. r. o. Zároveň sa úspešne dovolala neplatnosti právneho úkonu. Žalobkyňa má naliehavý právny záujem na takomto určení, aby sa zosúladiť skutkový stav so stavom právnym. Právny zástupca žalovaného žiadal žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietnuť. Mal za to, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na takomto určení.

5. Súd prvej inštancie právne posúdil vec tak, že súd je toho názoru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a to jednak na určení neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu a rovnako na výroku súdu o tom, že obchodný podiel je súčasťou a tvorí masu BSM. Súd poukázal na Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 06.12.2012 sp. zn. 5Cdo/31/2011, podľa ktorého, právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné ďalšie súdne konanie, alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez jeho určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná i iná žaloba (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Podľa Rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 06.11.2007 sp. zn. 17Co/161/2007 určovací návrh nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určení má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo. Ak navrhovateľ neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že ten ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Na Okresnom súde Prešov prebieha medzi stranami sporu konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, vedené pod sp. zn. 32C/1/2020. Súd je toho názoru, že túto otázku ako predbežnú resp. prejudiciálnu, či obchodný podiel je alebo nie je súčasťou BSM, bude súd skúmať práve v tomto konaní. Existujú dve rozdielne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2Cdo/168/2005 zo dňa 31.03.2006 uvádza, že obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do BSM predstavuje majetok, ktorý sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vysporiadava. Pri oceňovaní obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sa vychádza z jeho stavu v dobe zániku tohto spoluvlastníctva, avšak z obvyklej ceny v dobe vysporiadania. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.

zn. 6Obdo/30/2009 zo dňa 26.11.2009, ktorý rozhodoval o mimoriadnom opravnom prostriedku voči rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.03.2009 pod č. k. 4Cob/64/2008-225 dovolací súd uviedol: „ Je potrebné prisvedčiť dovolateľke, že v zmysle ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorí z manželov za trvania manželstva. V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov môžu byť hnutelné a nehnuteľné veci, práva, alebo iné majetkové hodnoty, bez kvantitatívneho a kvalitatívneho obmedzenia, okrem vecí, ktoré na základe osobitného zákona môžu byť iba vo vlastníctve štátu alebo určených právnických osôb. Pokiaľ však ide o rozsah práv a povinností, ktorými disponuje za trvania manželstva manžel z titulu účasti v spoločnosti s ručením obmedzeným ako spoločník, je potrebné vychádzať z príslušných ustanovení obchodného zákonníka. Spoločníkom spoločnosti je výhradne ten z manželov, ktorý uzatvoril spoločenskú zmluvu. On je majiteľom obchodného podielu a nositeľom práv a povinností spoločníka. Obchodný podiel potom nie je súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa stane napríklad podiel na zisku. Ak zanikne účasť manžela spoločníka v spoločnosti za trvania manželstva, tak je to vyporiadavací podiel a pri prevode obchodného podielu je to vyplatená cena obchodného podielu. Je potrebné prisvedčiť odvolaciemu súdu, že obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka obchodnej spoločnosti a tieto jeho práva sú obmedzené len zákonom a spoločenskou zmluvou. Všetky práva a povinnosti spoločníka sú upravené Obchodným zákonníkom ako lex specialis. Preto nikto iný ako spoločník, ani manžel spoločníka, nemôže zasahovať do práv spoločníka previesť svoj obchodný podiel na tretiu osobu, za podmienok stanovených § 115 Obchodného zákonníka a spoločenskou zmluvou spoločnosti, ktorej podiel je predmetom prevodu.“

6. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.11.2009 sp. zn. 6Obdo/30/2009, čo je novšie rozhodnutie než to, na ktoré poukázala žalobkyňa, vychádzal z toho, že obchodný podiel ako taký je vo výlučnom vlastníctve manžela spoločníka a súčasťou BSM je len podiel na zisku alebo vyrovnávací podiel, ak zanikne účasť manžela v spoločnosti za trvania manželstva, alebo vyplatená cena obchodného podielu pri prevode obchodného podielu. Žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení, že tento obchodný podiel patrí do BSM, resp. posudzovať relatívnu neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu medzi spoločnosťou Z. Z., H..Z..A.. a spoločnosťou Rokus, s.r.o. Žalobkyňa má nárok iba na vyplatenie majetkovej hodnoty, čo by podľa názoru súdu malo byť zohľadnené v spore o vyporiadanie BSM. Navyše, súd poukazuje na rozhodovacia prax súdov, že obchodný podiel nikdy nebude prikázaný v rámci konania o vyporiadanie BSM žalobkyňi. Obchodný podiel podľa ustálenej a rozhodovacej praxe súdov sa vždy prikazuje tomu z manželov, ktorý bol spoločníkom predmetnej obchodnej spoločnosti. Žalobkyňa má podľa názoru súdu nárok iba na vyplatenie finančnej náhrady titulom prevedeného obchodného podielu, o čom bude súd rozhodovať v spore o vyporiadanie BSM. Z tohto dôvodu je súd toho názoru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, či neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu, ako aj určení, že obchodný podiel tvorí súčasť BSM a to vzhľadom na skutočnosť, že v zásade platí, že možnosť žaloby na plnenie vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, a preto jej žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol.

7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 257, pričom uviedol, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Súd považoval za spravodlivé nepriznať žalovaným v 1. a 2. rade ako úspešnej strane sporu trovy konania, keďže žaloba žalobkyne bola zamietnutá a nárok na náhradu trov konania bolo potrebné posúdiť tak, že bolo potrebné aplikovať výnimočné zákonné ustanovenie v súlade s princípom spravodlivosti. Pri svojom rozhodovaní súd prvej inštancie zároveň zohľadnil tú skutočnosť, že argumentácia žalobkyne, že má nárok na vyplatenie majetkovej hodnoty titulom prevedeného obchodného podielu ako aj charakter tohto súdneho sporu mali vplyv na rozhodovanie o trovách konania, keďže stranami sporu boli žalobkyňa a žalovaný v 1. rade ako bývalí manželia.

8. Proti rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa. Odvolacím dôvodom bola skutočnosť, že podľa názoru žalobkyne súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a preto vo veci nesprávne rozhodol. Podľa názoru žalobkyne súd nesprávne aplikoval ust. § 143, § 145 ods. 1 a 2 a § 40a Občianskeho zákonníka na zistený skutkový stav. Nesprávne právne ustálil, že obchodný podiel do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatrí a preto disponovanie s ním nie je podmienené súhlasom druhého manžela ako spoločníka. Tento právny názor súd odôvodnil komplexnou úpravou obchodného podielu obsiahnutou v Občianskom zákonníku. Je pravdou, že zmluva o prevode obchodného podielu je absolútnym obchodom podľa ust. § 261 Obchodného zákonníka, no je rovnako pravdou, že Obchodný

zákonník nijako nevylučuje obchodný podiel z BSM, a preto nijako nemodifikuje ako lex specialis rozsah BSM tak, ako je uvedený v ust. § 143 Občianskeho zákonníka. Obchodný zákonník neustanovuje pre vzťah spoločníka k obchodnému podielu iný a odlišný vzťah od obsahu vzťahu vlastníckeho, ktorej upravuje Občiansky zákoník. Obchodný zákonník upravuje práva a povinnosti spoločníka, ale nijako nevylučuje to, že obchodný podiel ako majetková hodnota patrí do BSM. Obchodný podiel je bezpochyby majetkovou hodnotou patriacou do BSM a dispozícia s ňou nie je bežnou vecou, pretože jeho prevod má dopad na zväčšenie alebo zmenšenie obsahu a hodnoty majetkového spoločenstva manželov. Preto je potrebný súhlas druhého manžela, rovnako, ako v prípade iných majetkových hodnôt alebo vecí s majetkovou hodnotou, pokiaľ sa s nimi disponuje a patria do BSM bez ohľadu na právny režim ich úpravy. Aj pokiaľ sa s vecami BSM podniká, súhlas sa udeľuje vopred, lenže spoločník nie je podnikateľom a s obchodným podielom nepodniká. Základnou podmienkou aplikácie ust. § 145 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka má na konkrétny prípad, je existencia právneho úkonu týkajúceho sa spoločných vecí. Za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí treba považovať tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom BSM, alebo k výkonu jeho správy. Týmto predmetom môže byť podľa platnej právnej úpravy len to, čo môže byť predmetom vlastníctva. Obchodný zákonník uvádza v ust. § 114, že každý spoločník môže mať iba jeden obchodný podiel, a jeden obchodný podiel môže patriť viacerým osobám, tzn., že vzťah spoločníka k obchodnému podielu je vzťahom vlastníckym, navyše obchodný podiel sa dedí. Ak je vzťah spoločníka k obchodnému podielu vlastnícky, potom obchodný podiel patrí do BSM za podmienok určených Občianskym zákonníkom a na jeho prevod sa súhlas vyžaduje. Obchodný podiel podľa ustálenej obchodnej praxe sa vždy prikazuje tomu z manželov, ktorý bol spoločníkom obchodnej spoločnosti. Je možné a správne považovať obchodný podiel za súčasť BSM. Ak sa obchodný podiel vyporiadava v rámci masy BSM, hoci vždy sa prikazuje spoločníkovi, potom patrí do BSM. Hodnota obchodného podielu patrí do BSM a pri predaji obchodného podielu ide aj o jeho hodnotu. Druhý manžel nemôže byť vylúčený za trvania manželstva z rozhodovania o jeho hodnote. Pri vyporiadaní BSM po zániku manželstva mu toto právo na súde patrí, preto musí toto právo existovať aj počas trvania manželstva, ak ide o prevod obchodného podielu. Obchodný podiel je inou majetkovou hodnotou a môže byť predmetom občianskoprávných vzťahov v súlade s ust. § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka. S obchodným podielom je nepochybne spojená aj tzv. iná majetková hodnota, ktorá je spôsobilým predmetom BSM. Z ust. § 143 Občianskeho zákonníka podľa názoru žalobkyne vyplýva, že ak čo i len jeden z manželov nadobudne za trvania manželstva obchodný podiel, stáva sa tento obchodný podiel súčasťou BSM. Jeho prevod nie je bežnou správou, ktorú by v zmysle ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka bol oprávnený vykonávať ktorýkoľvek z manželov samostatne bez súhlasu druhého z manželov. Podľa názoru žalobkyne obchodný podiel nadobudnutý počas trvania manželstva z prostriedkov patriacich do BSM, patrí do BSM, je spoločnou majetkovou hodnotou oboch manželov a pokiaľ sa nejedná pri prevode o bežnú správu tejto inej majetkovej hodnoty, vyžaduje sa súhlas druhého manžela, inak je právny úkon neplatný. Pre obchodný podiel má platiť režim v súlade s ust. § 145 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého potrebuje manžel ako spoločník, ktorý prevod obchodného podielu uskutočňuje, súhlas na jeho prevod od druhého manžela. Žalobkyňa je toho názoru, že obchodný podiel nie je vec a je treba vychádzať z predpokladu, že cieľom právnej úpravy BSM bolo, a je chrániť a upevňovať spoločné rodinné a majetkové hodnoty manželov a prispieť k posilneniu ich vzájomnej solidarity a princípu rovnoprávnosti. Uvedené má svoj právny základ v Zákone o rodine. Podľa názoru žalobkyne Občiansky zákoník v čase svojho vzniku v roku 1991 nemohol predpokladať, že manželia budú zhromažďovať a rozmnožovať svoj majetok aj prostredníctvom jednoosobových kapitálových obchodných spoločností s ručením obmedzeným. S uvedeným nepočítal zjavne ani Obchodný zákoník, ktoré zriadil spoločnosti s ručením obmedzeným medzi kapitálové spoločnosti, kde patria aj akciové spoločnosti. Pri akciových spoločnostiach niet pochyb o tom, že akcie, či už listinné alebo zaknihované, patria do BSM. Akcia podobe ako obchodný podiel zakladá právo akcionára podieľať sa na riadení zisku a likvidačnom zostatku akciovej spoločnosti v zmysle Stanov a Obchodného zákonníka. Je otázne, či je možné predať akcie nadobudnuté za trvania manželstva zo spoločných prostriedkov bez súhlasu druhého manžela. Taktiež žalobkyňa nesúhlasí s právnym záverom súdu, že pri žalobe absentuje naliehavý právny záujem. V prípade dovolania sa relatívnej neplatnosti mimosúdne medzi účastníkmi, ak druhá strana dôvod neplatnosti neuzná, je potrebné nezhodu riešiť žalobou. Stav, ktorý nastal, kedy vlastníctvo, ktoré má svedčiť obom bývalým manželom svedčí tretej osobe, vytvára stav, kedy je daný a existuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko žalobkyňa za existujúceho stavu je v právnej neistote, ktorú možno odstrániť len určovacím výrokom súdu. Otázku, či bez jej súhlasu prevedený obchodný patrí alebo nepatrí do BSM nemôže byť vyriešená v rámci konania o vyporiadanie BSM, nakoľko žalovaný v 2. rade ako vlastníak predmetného obchodného podielu nie je, a nemôže byť stranou konania o vyporiadanie BSM. Hoci by sa v konaní o vyporiadanie BSM právne

ustálilo, že obchodný podiel je súčasťou BSM, tak by sa takýmto spôsobom, teda rozsudkom, ktorým sa obchodný podiel prikáže spoločníkovi pred prevodom zasiahlo do práv subjektu, ktorý neplatným prevodom obchodný podiel nadobudol a nie je účastníkom konania o vypořádanie BSM. Z vyššie uvedeného dôvodu žalobkyňa žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Voči odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrili žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí uviedli, že podľa ich názoru obchodný podiel nepatrí do BSM a poukazujú na rozsudok NS SR z 26.11.2009, sp. zn. 6Obdo/30/2009. Obchodný podiel ako taký je totiž vo výlučnom vlastníctve manžela ako spoločníka a súčasťou BSM je len podiel na zisku alebo vyrovnací podiel ak zanikne účasť manžela v spoločnosti za trvania manželstva alebo vyplatená cena obchodného podielu pri prevode obchodného podielu. Obchodný podiel nebol nadobudnutý zo spoločných prostriedkov, a preto ani z tohto žalobkyňou tvrdeného dôvodu nemôže patriť do BSM, aj keď ako vyplýva zo súdnej praxe, obchodný podiel nepatrí do BSM. Žalovaní taktiež poukázali na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. marca 2009, č. k. 4Cob/64/2008-225, ktorý žalobu o neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu zamietol. V odôvodnení Krajský súd v Prešove konštatoval, že všetky práva a povinnosti spoločníka sú prakticky upravené v Obchodnom zákonníku ako špeciálnym zákonom a spoločník obchodnej spoločnosti tak nie je obmedzený vo svojej činnosti a ani na nakladanie s obchodným podielom, či povinnosťami vyplývajúcimi z Občianskeho zákonníka. Ak by aj bol splatený vklad obchodnej spoločnosti z prostriedkov patriacich do BSM, podľa ustanovení Obchodného zákonníka len spoločník obchodnej spoločnosti je oprávnený disponovať s obchodným podielom a v zmysle ust. § 115 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka môže so súhlasom valného zhromaždenia previesť obchodný podiel na iného spoločníka alebo na inú osobu. To závisí buď od spoločnej zmluvy alebo od súhlasu valného zhromaždenia. Preto pre disponovanie s obchodným podielom a platný prevod obchodného podielu nie je potrebný súhlas manžela podľa ust. § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obchodný podiel nepatrí do BSM, aj keď môže byť nadobudnutý za trvania manželstva a vklad spoločníka môže byť zaplatený z peňazí patriacich do BSM, pretože podľa ustanovení Obchodného zákonníka obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a disponovanie s obchodným podielom nie je obmedzené na súhlas manžela. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ako aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove je zrejmé, že žalovaný v 1. rade ako jediný spoločník v obchodnej spoločnosti Z. Z.. H.. Z.. A.. bol oprávnený v súlade s § 115 Obchodného zákonníka, ktorý je lex specialis a so súhlasom valného zhromaždenia previesť časť svojho obchodného podielu v obchodnej spoločnosti Z. Z.. H.. Z.. A.. na tretiu osobu, a to spoločnosť Rokus, s.r.o. ako na žalovaného v 2. rade, a to bez súhlasu žalobkyne ako manželky, nakoľko obchodný podiel podľa judikatúry nepatrí do BSM a na jeho prevod sa nevyžaduje súhlas druhého manžela. Zmluva o prevode obchodného podielu teda nie je neplatná podľa § 40a Občianskeho zákonníka, a to s poukazom na vyššie citované rozhodnutie NS SR. Týchto dôvodov musí byť zamietnutý aj Žalobný petit č. 1, rovnako musí byť zamietnutý aj Žalobný petit č. 2 z dôvodu, že obchodný podiel nepatrí do BSM a z dôvodu, že zmluva o prevode časti obchodného podielu je platná. Žalobkyňa zároveň nepreukázala, že by ňou citované rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/168/2005 z 31.03.2006 malo väčšiu právnu silu ako citované rozhodnutie sp. zn. 6Obdo/30/2009. Žalovaní poukazujú na to, že rozhodnutie sp. zn. 6Obdo/30/2009 je časovo novšie ako žalobkyňou označované rozhodnutie NS SR. Žalovaný v 1. rade opätovne poukázal na to, že vklad do obchodnej spoločnosti Z. Z.. H..Z..A.., kde bol pred prevodom časti obchodného podielu jediným spoločníkom, bol splatený z výlučných prostriedkov žalovaného v 1. rade a že budova vo vlastníctve obchodnej spoločnosti Z. Z.. H.. Z.. A.. bola postavená a skolaudovaná pred uzavretím manželstva, teda nikdy nepatrila do BSM. Obchodná spoločnosť Z. Z.. H..Z..A.. bola síce založená za trvania manželstva ale z výlučných prostriedkov žalovaného v 1. rade. Taktiež žalovaní súhlasili s tým, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby, nakoľko dňa 14.01.2020 podal žalovaný v 1. rade žalobu o vypořádanie BSM na Okresný súd Prešov, o ktorej sa koná pod sp. zn. 32C/1/2020, z ktorého dôvodu nemá žalobkyňa naliehavý právny záujem na podanej žalobe o určenie, že obchodný podiel patrí do BSM, nakoľko túto otázku bude ako predbežnú riešiť súd v konaní o BSM, ak bude mať za to, že obchodný podiel patrí do BSM, ktoré posúdenie, že obchodný podiel patrí do BSM by však bolo v rozpore s novšou judikatúrou. Vzhľadom na uvedené žalovaní v 1. a 2. rade žiadali rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne v celom rozsahu potvrdiť.

10. Podanie ďalších odvolacích replík a duplík sporové strany nevyužili.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v zmysle zásad ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konania mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasledujúce CSP bez nariadenia pojednávania (§ 380 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je nedôvodné.

12. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia k odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd uvádza nasledovné.

13. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

15. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu, spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu. Avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Táto odvolacia námietka naplnená nebola, keďže po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebolo odvolacím súdom zistené porušenie žiadneho čiastkového procesného práva odvolateľky.

16. K námietke nesprávneho právneho posúdenia § 365 ods. 1 CSP písm. h) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo 7/2010). Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu nedošlo. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov (v danom prípade súd prvej inštancie) musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení právnych noriem, tak ako ich v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol súd prvej inštancie, neobmedzil toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

17. Jednoznačne čo sa týka samotnej základnej odvolacej námietky, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil možno konštatovať, že došlo vo veci k správne právnemu posúdeniu veci zo strany súdu prvej inštancie. Aj odvolací súd je toho názoru, že obchodný podiel je vždy vo výlučnom vlastníctve toho z manželov, ktorý je spoločníkom danej obchodnej spoločnosti. Súčasťou

bezpodielového spoluvlastníctva manželov nikdy takýto obchodný podiel nemôže byť aj vzhľadom na súdom prvej inštancie citované ustanovenia Obchodného zákonníka. Súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov môže byť len podiel na zisku, resp. môže sa jednať o vyrovnač podiel, ak zanikne účasť spoločníka v spoločnosti za trvania manželstva, resp. ak za trvania manželstva dôjde k prechodu obchodného podielu, do BSM by mala patriť vyplatená cena obchodného podielu. Tu možno právne uzatvoriť, že obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a disponovanie s obchodným podielom nie je a ani nemôže byť obmedzené na súhlas manžela v zmysle § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obchodný zákonník je k Občianskemu zákonníku vždy lex specialis. Z tohto dôvodu takéto ustanovenia Občianskeho zákonníka nemôžu vstupovať do Obchodného zákonníka tak, aby vylučovali použitie jeho konkrétnych ustanovení. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v takýchto prípadoch používajú iba vtedy, ak konkrétne právne vzťahy Obchodný zákonník vôbec neupravuje, čomu tak nie je v danom prípade. Možno teda uzavrieť, že všetky práva a povinnosti spoločníka sú riadne upravené Obchodným zákonníkom ako lex specialis. Obchodný podiel teda predstavuje práva a povinnosti spoločníka obchodnej spoločnosti a tieto jeho práva sú obmedzované len Obchodným zákonníkom a prípadne spoločenskou zmluvou. Tu možno súhlasiť s konštatovaním súdu prvej inštancie, že žalobkyňa má nárok iba na vyplatenie majetkovej hodnoty, čo by následne malo byť zohľadnené v už prebiehajúcom spore o vyporiadanie BSM. Žalobkyňa teda v danom konaní o vyporiadanie BSM, ktoré už prebieha, bude mať nárok iba na vyplatenie finančnej náhrady titulom prevedeného obchodného podielu o čom však bude rozhodovať súd v spore o vyporiadanie BSM. Z vyššie uvedených dôvodov možno logickým úsudkom dospieť k záveru, že žalobkyňa nemôže mať ani naliehavý právnych záujem na určení skutočností ktoré požaduje v žalobnom petite.

18. Na dôvažok je potrebné zdôrazniť aj podstatný právny záver uvedený v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.03.2009 č. k. 4Cob/64/2008-225: „obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka obchodnej spoločnosti a tieto práva sú obmedzené len zákonom alebo spoločenskou zmluvou. Všetky práva a povinnosti spoločníka sú prakticky upravené v Obchodnom zákonníku ako špeciálnym zákonom a spoločník obchodnej spoločnosti tak nie je obmedzený vo svojej činnosti ani na nakladanie s obchodným podielom povinnosťami vyplývajúcimi z Občianskeho zákonníka. Ak by aj bol splatený vklad obchodnej spoločnosti z prostriedkov patriacich do BSM, podľa ustanovení Obchodného zákonníka len spoločník v obchodnej spoločnosti je oprávnený disponovať s obchodným podielom a v zmysle § 115 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka môže so súhlasom valného zhromaždenia previesť obchodný podiel na iného spoločníka alebo na inú osobu. To závisí buď od spoločenskej zmluvy alebo od súhlasu valného zhromaždenia. Preto pre disponovanie s obchodným podielom a platný prevod obchodného podielu nie je potrebný súhlas manžela podľa § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Obchodný podiel nepatrí do BSM, aj keď môže byť nadobudnutý za trvania manželstva a vklad spoločníka môže byť zaplatený z peňazí patriacich do BSM, pretože podľa ustanovení Obchodného zákonníka obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a disponovanie s obchodným podielom spoločníka nie je obmedzené na súhlas manžela.“

19. Z uvedených dôvodov, keďže súd prvej inštancie správne došiel k vyššie uvedeným záverom a vec správne právne posúdil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, pričom odvolanie žalobkyne bolo vyhodnotené ako nedôvodné a preto bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovaným v 1. a v 2. rade proti neúspešnej žalobkyňi v plnom rozsahu s tým, že v priebehu odvolacieho konania ani jedna zo strán nepoukazovala na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa ust. § 257 CSP, pričom odvolací súd sa nie je povinný z úradnej moci zaoberať dôvodmi hodnými osobitného zreteľa bez toho, aby na ich existenciu sporové strany vôbec poukazovali.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).